

ԺԴ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 19.

1856

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1.

Բ Ա Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Կենցաղավարութիւն :

Ընկերական կենցաղավարութեանց մէջ լաւ համբաւ ստանալու համար հարկ է պատրաստական և պերճախօս տաղանդի մը տէր ըլլալ . բազմազգի և ճոխ տեղեկութիւնք ունենալ, խորունկ զգացմունք մը, արտասանելու կամ հա մարձակ կերպով խօսելու ամենազիւրին կերպ, և աշխոյժ երեւակայութիւն մը :

Վաղղիացւոց կենցաղավարութիւ նը, կ'ըսէ Շ Թաւէլ տիկինը, միայն Րաւ ըիզու մէջ կ'ը փայլի, և Վաղղիայէն 'ի զատ բնաւ մէկ աշխարհք մը չկայ կ'ըսէր, յորում բուն ճշմարիտ ընտանե կան կենցաղավարութեան նմանը գրտ նուի : Րարիզու պէս աշխարհաքաղաքի մը մէջ եղած ամէն հաճոյիցմէ աւե լի քաղցր էր Շ Թաւէլ տիկնոջ ստէպ ստէպ իր հետաքննին աչքերը | ք մանի գեղեցիկ ափանցը վրայ պտըտցընել,

և հառաչանայ արձագանգ մը արձրկել աչքին առջև եղող սիրելի առուակին վըրայ, որ Սէնթ-(Խորէ՛ ըսուած ճամբուն քովէն կը խոխոջէր :

Հարկ չկայ որ ամէն անգամ հան շարեղ մարդիկ նշանաւոր եղած ըլլան նաև իրենց կենցաղավարութեան կերպովը . մանաւանդ թէ հակառակը շատ սակաւագիւտ չէ պատմութեանց մէջ, ինչպէս հետևեալ օրինակներէն կ'իմա ցուի : — Վարդեսիոս բազմաժողով ըն կերութեանց մէջ լուծիւն կը պա հէր . այս կերպս արդարացընելու հա մար հոչակաւորն թոմաս կ'ըսէ թէ Վարդեսիոսի պէս անուանի մարդը բնու թենէն շատ առատ և մեծամեծ մտաւորական ձիրքեր ընդունած էր, բայց զանոնք գործածելուն կերպը չէր գիտեր : — | ֆօնթէն ընկերական վարմունքի

մէջ հետեւակ, անկիրթ, և ճանճրանալի կերպ մը ունէր: Վերադանց և աննման առակախօսը չէր կրնար ուրիշի դիմաց իր աչքին առջևը եղած առարկաներուն ստորագրութիւնն ընել: — Սեծն Վոռնէյլ տաղտկալի էր ընկերութեանց մէջ. և որ զարմանալին է նոյն իսկ իր լեզուն սխալ և անուղիղ կերպով կը խօսէր, զորն որ իր սքանչելի գրչին տակը անմահացուցած էր: — Պիւֆոնի խօսակցութեանը և գրելու կերպին մէջ մեծ տարբերութիւն կը տեսնուէր. խօսելու ատենն ալ թէ պէտ միշտ հանճարեղ բայց մեծապէս տարբեր գրաւորական ոճէն: — Յուրտ խօսակցութիւն մը ունէր Սարմոնթէլ. ուստի իրեն համար կ'ըսէին ոմանք թէ ճանճրութիւնս անցընելու համար հարկ է որ երթամ իր գերազանց գրուածքները կարգամ: — Պէտք է, կ'ըսէր Յ. Յ. Սուսոյ, որ մտածելու ատենս հանգարտ և խաղաղ ըլլամ. ուրեմն տես թէ որչափ դժուարին է ընկերութեան մը մէջ եղողին կարևոր պարտքերը պահել, ուր պատշաճապէս և իմաստուն կերպով խօսելու համար պէտք է ամէն խօսքի անդրադառնալ, և մէկ խօսք չըսած հազար բան մտածել: Սիայն քաղաքավարական այլ և այլ խօսքերը մոռնալուս մտածութիւնը՝ բաւական է զիս վախցընելու: Ընմ գիտեր ինչպէս կը համարձակուի բազմութեան մը մէջ, առաջ նետուելով խօսել: Բայն մէկ խօսքի՝ պէտք է զամէն մարդ դիտել՝ ինչ բնութեան տէր, և ինչ բանի հակամիտութիւն ունենալը. ճանչնալ իւրաքանչիւրոց բնական հաճոյից բերումը, որպէս զի ապահով ըլլանք որ ուրիշները նախատելու խօսք մը չելլէ բերներէս: — Երկու մատենագիրը կենցաղավար մարդու մը համար կ'ըսէր թէ՛ ինքը ինծի կը յաղթէ բազմութեան մը մէջ, բայց կը խոնարհի դիմացս սանդուխներուն վըրայ: — Ֆենելոն, Ֆոնթենէլ, և Սոնթէքսիէօ կարգէ դուրս յաջողակութիւն ունէին խօսելու կերպին մէջ. Ֆենելոնի կենցաղավարութիւնը քաղցր

էր, միանգամայն խորախորհուրդ, իսկ պատճառաբանութիւն հանճարեղ և աշխոյժ: — Սոնթէքսիէօյի կենցաղավարութիւնը իր գրուածքներուն ոճին կը նմանէր. խորունկ և իմաստուն էր ինչպէս իր Ոգի օրէնաց գրքին մէջ. զուարճալի և երգիծաբան, ինչպէս 'ի Պարսէպիէն (Թոռլէս): — Սաստիկ եռանդուն կերպով մը կը խօսէր Տիտըրոյ, ու ամենեին չէր կեղծաւորեր, բուն սրտէ առաջ եկած զօրաւոր ճարտասանութիւն մը կը բանեցընէր. սակայն մտածմանց շփոթութիւնը անկարելի էր խօսքերուն մէջ չնկատել: — Սոլթէնի կիրթ, հանճարեղ և աշխոյժ կենցաղավարութեան կ'իմացուէր նաև իրեն այն գերապանծ հանճարոյն յատկութիւնները, և միանգամայն իր ընդաբոյս բնաւորութիւնքը. ինչպէս Ֆրէրոնի դէմ սաստիկ նախանձու ատելութիւնը. շփոթ կերպով կը խօսէր Վոռնէյլի վրայ ունեցած մեծարանացը, թեթեամտութիւնը. Սուսոյ Փրեդերիկոս թագաւորին հետ ունեցած բարեկամութեանը, և հեզնութեամբ Ռամբատուր տիկնոջ վրայ ունեցած սիրոյն վրայ: — Սեծն Վաբուէոն իր կենցաղավարութեանը մէջ խիստ և իշխանական կերպ մը ունէր: Յանդուգն փոխաբերութիւնք և մեծ նկարագիրը յատուկ էին իր հանճարոյն: Հետաքնին բնութիւն մը ունենալով, ամէն տեսած բանին վրայ այլ և այլ հարցումներ կ'ընէր շատ անգամ առանց պատասխանին սպասելու: Վայսերութեան ժամանակը զգուշաւոր, ազնուական, և մեծավայելուչ կերպով կը խօսէր. իսկ ընդհակառակն կայսերութեանն առաջ, կտրուկ և կարճ խօսակցութիւն մ'ունէր: Ետ անգամ մէկ նիւթի մը վրայ խօսիլ սկսելէն վերջը զայն անկատար կը ձգէր, քովններուն թողլով խօսքը լմնցընելը և կամ միտքը գուշակելը: